

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«ПОГОДЖЕНО»

Директор Інституту педагогіки НАПН

Заступник директора з наукової роботи

України

Інституту педагогіки НАПН України

Олег ТОПУЗОВ

Микола ГОЛОВКО

від "08" липня 2021 р.

від "08" липня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни

«МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ШКОЛІ»

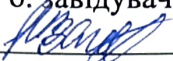
для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»

спеціальності: *011 Освітні, педагогічні науки*

КИЇВ-2021

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

В. о. завідувача аспірантури та докторантури

Марина ЗАГОРУЛЬКО

Робоча програма навчальної дисципліни «МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ШКОЛІ» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, 2021. – 20 с.

Автор-укладач:

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 8 від «05» липня 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
		Семестр
		3-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі» є формування у аспірантів методологічної, інтегральної, цифрової та професійної видів інформаційної компетентностей, необхідних для здійснення ефективної діяльності в сфері освіти, практичних навичок розробки та впровадження змін в управління освітою в умовах глобальних викликів.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

-здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-

педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК 1.** Здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність.
- **ЗК 5.** Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.
- **ЗК 7.** Здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності.
- **ЗК 12.** Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості та людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.
- **ЗК 13.** Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії.

фахові (професійні) компетентності (ФК):

- **ФК 3. Цифрова (діджитальна) компетентність** виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації та здійснення освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти та під час здійснення науково-дослідної діяльності.
- **ФК 5. Організаційно-управлінська компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності управляти організацією та здійсненням освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти на засадах превалювання морально-етичної компоненти та в процесі керування здійсненням науково-дослідної діяльності.
- **ФК 6. Лідерська компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності виявляти суб'єктні якості під час організації та управління освітнім процесом в закладах вищої та загальної середньої освіти.
- **ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати процес аналізу та синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).
- **ФК 11. Організаційно-інтеграційна компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності організувати на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів освітній процес як процес сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається).
- **ФК 15. Рефлексійно-дослідницька компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

Програмні результати навчання

ЗК 1.	- концептуальні та методологічні знання в галузі освіти - знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання	- уміння здобувати та оновлювати на константній основі концептуальні та методологічні знання в галузі освіти
ЗК 5.	- знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження - знання про способи здобуття	- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації

	професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел	- уміння працювати з різними джерелами інформації
ЗК 7.	- знання про креативне мислення особистості - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності	- уміння мислити креативно - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти
ЗК 12.	- знання про соціум та особливості соціально-управлінської діяльності - знання про індивідуума, особистість та індивідуальність особистості - знання про права і свободи людини	- уміння управляти закладами вищої та загальної середньої освіти на засадах поваги до індивідуальності особистості учасників освітнього процесу
ЗК 13.	- знання про рефлексію, науково-дослідну та професійно-педагогічну рефлексію - знання про самостійність та автономність суб'єктів освітньої і науково-дослідної діяльності	- рефлексійні уміння особистості - рефлексійні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності
ФК 3.	- знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності - знання про «четверту промислову революцію» та «Education 4.0» та відповідні тенденції змін в системі освіти України та країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу	- уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення в використанні в освітній і науково-дослідній діяльності - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти
ФК 5.	- знання про особливості організаційно-управлінської діяльності в сучасних закладах вищої та загальної середньої освіти - знання про способи реалізації технологій управління в галузі освіти	- уміння організувати й управляти освітнім процесом на засадах збереження психічного здоров'я його суб'єктів, запобігання їхньому професійному вигоранню тощо - уміння реалізації технологій управління в галузі освіти
ФК 6.	- знання теорій лідерства - знання про суб'єктні якості особистості та способи їх вияву в освітній діяльності та професійно-педагогічній діяльності вчителя / викладача - знання про роль лідерства під час організації та управління освітнім процесом в закладах вищої та загальної середньої освіти	- уміння діагностування лідерських якостей суб'єктів освітнього процесу - уміння реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в освітній, професійно-педагогічній та науково-дослідній діяльності на засадах лідерства
ФК 10.	- знання про розвиток аналітичного, критичного та	- уміння розвивати аналітичне, критичне та креативне мислення

	креативного мислення - знання про проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення	суб'єктів освітнього процесу - уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення
ФК 11.	- знання про аналітико-прогностичну діяльність та її інтеграцію в освітню та науково-дослідну діяльність як їхню невіддільну компоненту - знання про процеси аналізу та синтезу як засобу забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу	- уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої та науково-дослідної діяльності -
ФК 15.	- знання про рефлексію особистості, - знання про науково-дослідницьку та професійно-педагогічну рефлексію	- уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної освітньої діяльності - уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі

В *результаті* вивчення дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі» здобувач повинен:

знати:

- методологічні, філософські, законодавчо-інформаційні засади моделювання та феномена «освітній простір»;
- відмінності у сутності понять з проблематики курсу;
- види, класифікації та характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти;
- розповсюджені та нові підходи до аналізу середовища освітніх організацій, методів визначення її конкурентоспроможності, методи аналізу та прогнозування їх розвитку у взаємодії з зовнішнім середовищем;
- сутність, технології та механізми впровадження освітніх та управлінських моделей в діяльності освітніх організацій.

вміти та здобути навички:

- здійснювати критичний аналіз доробку ефективних практик освітнього простору та середовищ у освіті,
- довести необхідність формування й розвитку у керівників стратегічного мислення;
- аналізувати освітні та управлінські ситуації, виявляти та ідентифікувати управлінсько-економічні проблеми в процесі проектування;
- проектувати управлінську діяльність і передбачати її наслідки;
- створювати тимчасові творчі, проєктні групи і працювати в команді;
- розробляти критерії оцінювання функціонування та розвитку освітнього простору та середовищ у освіті;

- розробляти і впроваджувати в практику управління освітою науково обґрунтовані моделі розвитку шкіл та управління ними, УІС;
- застосовувати методи аналізу освітньої організації та прогнозування змін у цифровому суспільстві;
- охарактеризувати моделі і методи розробки системи стратегій у вигляді «стратегічного набору» з урахуванням обраної або розробленої освітньої політики змін;
- запропонувати підходи до раціонального ресурсного забезпечення освітнього простору та середовища;
- використовувати SWOT-аналіз під час моделювання, Step-аналіз факторів зовнішнього середовища, матрицю аналізу можливостей і перешкод під час моделювання та аналізу функціонування та розвитку освітнього простору та різних видів середовищ.
- використовувати інформаційні ресурси, управлінські інформаційні системи та інформаційні інструменти в процесі моделювання.

Програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» складається з двох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви структурних компонентів (модулів) і тем	Кількість відведених годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір».		2	4	0	10
Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору.		2	2	0	10
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Філософський дискурс освітнього простору та методологічні підходи до пізнання та дослідження його специфіки	2
2.	Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки	2
	Разом	4

Лекція 1. Філософський дискурс освітнього простору та методологічні підходи до пізнання та дослідження його специфіки

1. Філософський контекст феномену простору в ракурсі відносності часу.
2. Сутність і специфіка освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти.
3. Види простору та наукові основи їх класифікації в сфері освіти.
4. Безпечне освітнє середовище та умови його створення в закладах освіти.
5. Інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Лекція 2. Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки

1. Моделювання як науковий феномен, метод дослідження освітнього простору та процес.
2. Види, класифікації та характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти та їх інтеграції в міжнародний освітній та науковий простори.
3. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному та соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.
4. Підходи до аналізу освітнього простору та середовища освітніх організацій, вибору методів визначення її конкурентоспроможності, методів аналізу та прогнозування їх розвитку.
5. Критерії оцінювання ефективності функціонування та інноваційного розвитку освітнього простору та середовища.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Загальнонаукові підходи до дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.	2
2.	Освітній простір: сутність, структура та специфіка в цифровій епосі.	2
3.	Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії.	2
	Разом	6

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір»

Семінарське заняття № 1. Загальнонаукові підходи до дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

«Наука пізнає не сутності, а феномени» О. Конт

1. Простір як загальнонауковий феномен та об'єкт пізнання, вивчення та моделювання.
2. Класифікації просторів і його різновиди.

3. Глобальний освітній простір (ГОП) та індивідуальний освітній простір як відкриті системи та об'єкти моделювання в сфері освіти.

4. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному та соціотехнологічному різновидах.

5. Освітній простір закладу освіти, району, міста та регіону в контексті продуктивної та партнерської взаємодії.

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір»

Семінарське заняття № 2. Освітній простір: сутність, структура та специфіка в цифровій епісі

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №2

1. Сутність і структура освітнього простору: системний аналіз, структурно-компонентний аналіз та термінологічний аналіз феномену.

Чи є зрозуміле та просте для кожного визначення «освітнього простору», що надихало б на його створення?

2. Роль культури та науки в освітньому просторі цифрової епохи.

Освітній простір інноваційно та реактивно розвивається, набуває нових смислів і сутностей чи ...?

3. Побудова та соціодинаміка розвитку освітнього простору.

Проблеми побудови та переваги від його креативної розбудови.

Чи характерний для освітнього простору новий стиль в архітектурі? Хто є творцем нового стилю?

4. Освітній простір і його різновиди в контексті глобального освітнього простору.

Назвіть спільне та відмінне, що притаманне для освітнього простору та гарантує не лише якість освіти, якість життєдіяльності людини, а насамперед розквіт країни?

5. Ієрархічність системи побудови освітнього простору в країні: сутність і специфіка

(освітній простір на рівні країни, регіону, міста, району, закладу освіти). Їх взаємодія чи автономне існування? Сильні та слабкі сторони та стратегії на їх подолання.

Завдання 1, див. самостійна робота № 2.

Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору

Семінарське заняття № 3. Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії

1. Освітній простір у ракурсі факторів впливу і механізмів його розвитку.

2. Комплексний механізм, іманентно притаманний освітнього простору: компонентний склад та специфіка дії. Які механізми вже діють в сфері освіти, а, які механізми потребують розробки та нагального впровадження для забезпечення безпечного середовища.

3. Яку роль відіграє комплексний механізм в інноваційній соціодинаміці освітнього простору?

4. Освітній простір закладу освіти як креативний простір продуктивної та партнерської взаємодії. Які власне взаємодії і яких гравців на освітньому полі, за суб'єктною ознакою, забезпечують результативність та продуктивність розвитку індивідуального освітнього простору дитини?

5. Види суб'єкт-суб'єктних взаємодій усіх зацікавлених у якісній освіті та рівному доступу до неї. Як забезпечити активну участь усіх зацікавлених задля

користі справи, а не для формальної статистики. Що потрібно змінити, щоби змінився освітній простір у школі.

6. Індивідуальний освітній простір та побудова освітніх траєкторій розвитку суб'єктів – здобувачів освіти.
7. Нова українська школа – це простір креативних і розвивальних можливостей чи міф для розвіювання.
8. Вжити в початковій школі ... Як?

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.		0
2.		0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1.	<p><i>Теоретичний дискурс категоріально-понятійного апарату дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі».</i></p> <p>Вивчення та аналіз наукових джерел із проблематики моделювання освітнього простору та багатовекторності його розвитку в цифрову епоху.</p> <p>Завдання 1. Міні-розвідка з реферативного огляду джерел.</p> <p>Вам необхідно здійснити міні-розвідку дискурс-огляду феномену простору в сфері освіти, результатом якої буде огляд наукового доробку учених із проблематики цього курсу. Для цього необхідно вивчити та проаналізувати словники та енциклопедичні довідники з різних галузей знань, запропоновану літературу з проблематики курсу з застосуванням теоретичних методів дослідження – термінологічний аналіз, теоретичний аналіз, контент-аналіз, дискурс-аналіз, системний аналіз, синтез, класифікація, систематизація, порівняння, узагальнення матеріалу у наукових джерелах, моделювання, методів як метод ключових слів; праксиметричних – вивчення та узагальнення власного досвіду роботи, аналіз документів та ін.) – для уточнення сутності базових понять та інших обраних вами методів дослідження, які на</p>	5

вашу думку є раціональними та педагогічно доцільними. За потреби можна знайти додаткові джерела, які б повною мірою надавали уявлення про простір та освітній простір як об'єкт пізнання, вивчення, дослідження, аналізу та співіснування в цифрову епоху.

Для визначення сутності та структури феноменів – простір, освітній простір і їхніх видів, виявлення їхньої специфіки в сфері освіти бажано знайти та застосувати теоретичні методи дослідження, а також структурно-компонентний аналіз феноменів за визначеннями, що відображені в словниках, енциклопедіях, монографічних дослідженнях і статтях практиків із різних галузей наукового знання.

Необхідно обрати не менше трьох галузей і знайти не менше 12 дефініцій для аналізу. Наприклад, це можуть бути такі галузі як: філософія освіти, соціологія освіти, освітологія, психологія, дидактика, освітній, інформаційний та стратегічний менеджмент, архітектура та ін. Текст має лаконічно синтезувати зміст рекомендованої літератури, висвітлюючи понятійно-категоріальний апарат проблематики через розкриття сутності та структури феноменів «простір», «освітній простір», їх різновиди та специфіку, що є притаманними для цифрового суспільства та для сфери освіти, а також основні концепти, ідеї, концепції, погляди дослідників і практиків, які повною мірою розкривають ці феномени. Майте на увазі, що ваша робота – огляд джерел не повинен містити послідовний опис кожного з джерел, та відображати інші феномени, що розкрито авторами у публікації у взаємозв'язку з досліджуваними феноменами. Це має бути логічний виклад тексту, що системно розкриватиме сутність і специфіку освітнього простору в цифрову епоху та стратегії його розвитку для закладу освіти XXI століття. Звісно, за потреби треба вказати на терміни, з якими співвідносяться або розглядаються дані феномени. Можливо згадати, що О. Конт стверджував, що «наука пізнає не сутності, а феномени».

Бажано пам'ятати, що підготовлений вами огляд, за результатами міні-розвідки, має бути синкретичним поєднанням інтерпретацій, що знайшли відображення в науковому дискурсі та підготовлений на основі вивчення наукового та практичного доробку, аналізу різних ідей, думок, поглядів, моделей, не лише різних авторів, а й ваших особистих. Незважаючи на невеликий обсяг, текст має бути викладений цілісно та логічно, за певною структурою (планом викладу, який бажано розробити), містити необхідні посилання та цитати, достовірні факти, ваші власні думки й оцінки, критичний аналіз поглядів і думок авторів, переконливі аргументи.

Після ознайомлення з текстом того чи іншого джерела, необхідно відібрати лише той текст і ті факти, які на вашу думку повною мірою та об'єктивно розкривають суть феномену. Не потрібно робити повний або частковий переказ того чи іншого джерела, намагайтеся зробити доступний та зрозумілий огляд відповідно до логіки вашого розкриття та співставляючи різні погляди авторів на один і той самий феномен. Важливо знайти спільне й відмінне у працях авторів, які надають змогу зрозуміти та розкрити сутність досліджуваного феномена через текстову або символічну або концептуальну моделі.

Щоб допомогти вам упорядкувати власні думки та структуру огляду, ви можете зосередитися на питаннях розгляду проблематики семінару

	<p>або підготувати низку питань, які потребують на ваш погляд розгляду та обговорення.</p> <p>Пам'ятайте, що підготовка питань не є обов'язковою, а лише надасть змогу вибудувати логіку викладу змісту огляду джерел.</p> <p>Пам'ятайте також, що ваш зміст обмежується лише двома сторінками тексту, які вам необхідно буде презентувати на семінарі як спіч-презентацію. Тому включіть лише основні моменти та ваші думки стосовно них.</p> <p>Список використаних джерел підготувати наприкінці тексту за ДСТУ-8302-2015, цитування за вимогами до оформлення дисертаційних робіт та цього стандарту.</p> <p>Не забувайте перевіряти орфографію, дотримуючись наукового стилю тексту, будьте прискіпливі до його якості. Ваші абзаци, структура речень та формулювання мають бути логічними, зрозумілими та лаконічними і демонструвати науковий стиль і компетентність у цьому питанні, але повною мірою відображати і розкривати сутність досліджуваних феноменів.</p> <p>На занятті результати проведеної вами міні-розвідки у формі спіч-презентації (не менше 5 слайдів без урахування титульного) ви маєте презентувати на семінарі. Інші учасники під час семінару будуть виступати в якості «експертів».</p> <p>Складений стислий огляд джерел для семінарського заняття складає до 10 % від вашої остаточної оцінки з цього кредиту. Ваша робота повинна складати не більше 800 слів (2 сторінки), шрифт –14, Times New Roman, інтервал – 1, 5; поля – 2x2x2x2 см. Абзац – 1,25.</p>	
2.	<p><i>Сутність, структура та специфіка феномену освітнього простору в цифровій епосі</i></p> <p>Завдання 1 до семінару 2 «Освітній простір: сутність, структура та специфіка в цифровій епосі»</p> <p>Для розгляду на семінарі-дискусії запропоновано 5 питань. Кожне питання є комплексним і може бути розглянуте, як окреме, за результатами міні-розвідки. Деякі з питань потребують розгляду за результатами дослідження окремої наукової задачі. До кожного з питань поставлено ще додаткові для розкриття сутнісного смислу. Вам пропонується скласти план на 4-5 пунктів і підготувати стислий компедій на 1-2 сторінки для представлення на семінарі.</p> <p>Ви маєте бути готовими до виконання ролі спікера, саме з обраних Вами питань. Решта питань також не залишається поза Вашою увагою. Ви маєте до дискусії підготувати додатково ще по 2 питання, які мають бути виголошені та розглянуті під час дискусії.</p>	5
3.	<p><i>Загальнонаукові підходи до моделювання освітнього простору та його специфіка в сфері освіти.</i></p> <p>Модельний підхід як процес створення моделі, спрощеної копії реального об'єкта чи явища, що пізнається, досліджується чи аналізується.</p> <p>Глобальний освітній простір (ГОП) та індивідуальний освітній простір як об'єкти моделювання в сфері освіти.</p> <p>Освітній простір регіону, закладу освіти як відкритої активної соціокультурної системи.</p>	5

	<p>Інформаційний простір, інформаційне середовище, кібер простір та креативний простір: сутність, специфіка їх функціонування і розвитку в умовах розвитку багатовекторного інформаційного суспільства в країні та сфері освіти.</p> <p>Інформаційні ресурси, Топ-100 інструментів для освіти та їхні можливості для розвитку креативного, безпечного та інклюзивного середовища в закладах освіти.</p> <p>Структурно-функційне моделювання, структурно-функціональне моделювання розвивального освітнього середовища, метод знакового функційного моделювання за методикою векторного моделювання за такими характеристиками: свобода → залежність (несвобода), активність → пасивність та ін.</p> <p>Завдання: Ефективність освітнього простору як ступінь відповідності якісних і кількісних властивостей створених середовищ, які моделюються за заданими цільовими функціями, за якими здійснено їх побудову та спроектовано інноваційний розвиток. Розробити критерії ефективності їх функціонування і розвитку в сфері освіти.</p>	
4.	<p><i>Особливості різновидів простору та середовищ у ракурсі кінострічки «Сфера» (2017р.)</i></p> <p>За результати перегляду кінострічки «Сфера» (2017 р.) (англ. <i>The Circle</i>), американського науково-фантастичного трилера, режисера, продюсера і сценариста Джеймса Понсольдта, Вам необхідно визначити види та різновиди простору та охарактеризувати їх специфіку, загрози для життєдіяльності людини з використанням методу хронології щодо конкретизації ситуацій, поданих режисерами для осмислення, усвідомлення та аналізу.</p> <p>Тривалість кінофільму 110 хвилин. Наприклад, показано комунікативний, особистісний, життєдіяльнісний види простору, решту різновидів простору Вам треба визначити та подати розлогу характеристику для трьох із них, які Ви обираєте на свій розсуд, за превалюючими характерними ознаками.</p> <p>Про кінофільм одержати інформацію детально можна з Вікіпедії за покликанням: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BC,_2017)</p>	5

		
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль;
- аналіз та самоаналіз.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекції різних видів;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;

- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber, Messenger).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання аспірантами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних тестувань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Підсумковий контроль	Сума
М1					М2					
Л	С	С	С/р	С/р	Л	С	С/р	С/р	15	100
4	10	10	10	10	4	10	10	10		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре

75-81	C	задовільно
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації до лекційних і семінарських занять з дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі».
2. Наукові статті з проблематики.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Жукова А. Г. Модель побудови освітнього середовища / А. Г. Жукова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 11. – С. 20–22.
2. Жукова А. Г. Сучасні підходи до моделювання інноваційного розвитку освітнього середовища навчального закладу як педагогічної проблеми / С. В. Мартиненко, А. Г. Жукова // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т проблем вих. НАПН України / редкол.: В. О. Огнев'юк, І. Д. Бех, Л. Л. Хоружа [та ін.]. – К., 2012. – №18. – С. 68–73.
3. Жукова А. Г. Умови функціонування та розвитку інноваційного освітнього середовища гімназії / А. Г. Жукова // Директор шк. – 2013. – № 2 – С. 4–13.
4. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Калініна Л.М. Факторно-критеріальна модель та технологія оцінювання ефективності діяльності загальноосвітніх навчальних закладів. Науково-практичний журнал «Освіта і управління». 2010. Т.13. № 1. С. 52–62.
6. Калініна Л.М., Носкова М.В. Google-сервіси для вчителя. Перші кроки новачка: навч. посібн. /Л.М.Калініна, М.В.Носкова. – Львів, ЗУКЦ,2013. – 182 с. ((Гриф МОН – рекомендовано МОН України, лист № 1/11-17042 від 07. 11. 2013 р.)
7. Калініна Л.М., Г.М. Калініна Факторно-критеріальна модель оцінювання ефективності інформаційного забезпечення організаційного механізму управління школою. Вісник Черкаського університету. – 2017. – № 11. – С.9-27.
8. Калініна, Л.М. Концептуальна модель системи управління ЗНЗ з позицій системно-кібернетичного підходу / Л.М.Калініна // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». – 2004. – Т.7. – №3–4. – С. 7–18.
9. Калініна, Л.М. Факторно-критеріальна модель та технологія оцінювання ефективності діяльності загальноосвітніх навчальних закладів / Л.М.Калініна // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». – 2010. – Т.13. – № 1. – С. 52–62.
10. Калініна, Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями: посібник / Л.М. Калініна, Т.Д. Капустеринська. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
11. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / А. І. Каташов. – Луганськ, 2001. – 20 с.
12. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму – шлях змін і розвитку / В. Г. Кремень // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2011. – № 4. – С. 33–34.

13. Кремень В.Г., Биков В.Ю. Категорії «простір» і «середовище: особливості модельного подання та освітнього застосування/ Теорія і практика управління соціальними системами. 2013. № 2. С. 3-16.
14. Кремень В.Г., Биков В.Ю. Категорії «простір» і «середовище: особливості модельного подання та освітнього застосування / В.Г.Кремень, В.Ю. Биков // Теорія і практика управління соціальними системами. –2013.– № 2.– С. 3-16.
15. Кремень В. Г. Філософія людиноцентриуму – шлях змін і розвитку / В. Г. Кремень // Директор шк., ліцею, гімназії. 2011. № 4. С. 33–34.
16. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Простір освітніх можливостей» (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
17. Освітній менеджмент в умовах змін: [навч. посіб.] /Л.Калініна, Л.Карамушка, Т.Сорочан, Р.Шиян та ін. / [За заг. ред. В.Олійника, Н.Протасової та ін.]. – Луганськ: СПД В.С., 2011. – 308 с.
18. Паращенко Л. І. Державне управління розвитком загальної середньої освіти в Україні: методології, стратегії, механізми: монографія. К.: Майстер книг, 2011. – 536 с.
19. Первушина О.В. Вжити в початковій школі. Як? Книга для розумних батьків. Текст: пер. з рос. Х.:Основа, 2009.– 237 с. Книга для розумних батьків.
20. ПостМетодика «Освіта як простір взаємодії учителя та учня. 2010. № 2 (93).
21. Уряд затвердив Державний стандарт базової середньої освіти: реформа «Нова Українська школа» продовжиться у 5-9 класах URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti-reforma-nova-ukrayinska-shkola-prodovzhitsya-u-5-9-klasah>
22. Філософія освіти: підручник /В.Г.Кремень, С.М.Пазинич, О.С.Пономарьов. Вид. 2-ге, доповн. І переробл. – Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 524 с.
23. Філософія освіти: підручник /В.Г.Кремень, С.М.Пазинич, О.С.Пономарьов. – Вид. 2-ге, доповн. І переробл. – Харків: НТУ «ХПІ», 2008. – 524 с.
24. Цимбалару А. Компонентно-структурний аналіз поняття «освітній простір»[Електронний ресурс] Режим доступу: www.gusnauka.com/.../23997.doc ..., 2009
25. Цимбалару А. Особливості організації взаємодії молодших школярів з освітнім середовищем на різних етапах навчального процесу. Початкова школа. №8 (530). С.12-14.
26. Цимбалару А. Д. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу: наукові підходи [Електронний ресурс]/ А. Д. Цимбалару. – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em4/content/07cadast.html>. – Заголовок з екрану.
27. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. Український педагогічний журнал, 2016. №1. С.41-50.
URL: <http://lib.iitta.gov.ua/715281/1/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D1%80.%20%D0%A1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%2C%20%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

Додаткова

1. Ane Hart compiled the Top 100 Tools for Learning 2015 from the votes of over 2,000 learning professionals (from education and enterprises) worldwide. The list was published on 21 September 2015. Режим доступу: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>

2. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome by Ernst von Weizsäcker and Anders Wijkman, co-authors in cooperation with 34 more Members of the Club of Rome prepared for the Club of Rome's 50th Anniversary in 2018.
3. Калініна Л.М. Моделі управлінської діяльності керівника школи. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. К.: Логос, 2000. С. 35–42.

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Проблеми сучасного підручника.
3. Освітологія.
4. Педагогіка і психологія.
5. Педагогічна газета.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/>
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
5. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Інститут педагогіки НАПН України. URL : <https://undip.org.ua/library/>
7. Інтернет-портал для управлінців. – Режим доступу: www.management.com.ua
8. Єдине освітнє інформаційне вікно України/ URL : <http://www.osvita.com>
9. Інформаційний портал «Знання». URL : <http://znannya.info>
10. Освіта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
11. Освіта.UA [Електронний ресурс]. URL : <http://osvita.ua>
12. Педагогічна бібліотека. URL :: <http://www.pedlib.clx.ru>
13. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL : <http://www.intellect-invest.org.ua>

УДК 37.134 : 373.3

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 8 від «05» липня 2021 р.).

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Калініна Людмила Миколаївна. **Робоча програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі» – 011. Освітні, педагогічні науки.** [Електронне видання]. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2021. 20 с.

Робоча програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в школі» призначена для підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти та розроблена на засадах компетентнісних і партнерських засадах людиноцентризму відповідно до державної політики в сфері освіти. Вона містить перелік загальних і фахових компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук програмні результати навчання, які мають бути досягнуті під час вивчення дисципліни. Програма базована на європейській стратегії розвитку освіти навчання впродовж життя. Структурно утворена з 2 змістових модулів, обсяг якої становить 1 кредит ЄКТС. Об'єктом вивчення є освітній простір в сфері освіти та моделювання його інноваційного розвитку.

Теоретичний зміст предметної області включає методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір» в ракурсі відносності часу; специфіку освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти, різновиди простору та наукові основи їх класифікації; особливості безпечного освітнього середовища та умови його створення в закладах освіти; інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей; загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти та його інтеграції в міжнародний освітній та науковий простори на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки, критерії оцінювання ефективності функціонування та інноваційного розвитку освітнього простору та середовища; роль людини у загальному об'єктному, глобальному освітньому, соціокультурному та соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.

The program of the discipline “Modeling of Educational Space in School” is intended for training applicants for Education of the Third (Educational and Scientific Level) Higher Education and is developed on the basis of competence and partnership principles of human-centrism in accordance with the state policy in the field of Education. It contains a list of general and professional competencies that an applicant for the degree of Doctor of Philosophy in Educational and Pedagogical Sciences should master program learning results that should be achieved during the study of the discipline. The program is based on the European Strategy for the Development of Lifelong Learning Education. It is structurally formed from 2 content modules, the volume of which is 1 ECTS Credit. The object of study is the Educational Space in the field of education and modeling of its innovative development.

The theoretical content of the subject area includes the methodological and philosophical foundations of the general scientific phenomenon “Educational Space” from the perspective of the relativity of time; the specifics of educational space in a binary system with an environment in the field of Education, varieties of space and scientific bases of their classification; features of a safe Educational Environment and conditions for its creation in Educational Institutions; an inclusive Educational Environment for joint training, upbringing and development of educational applicants, taking into account their needs and capabilities; general scientific approaches to modeling the space in the field of education and its integration into the international educational and scientific spaces based on the integration of achievements of various branches of science, criteria for evaluating the effectiveness of functioning and innovative development of the educational space and environment; the role of man in the general object, global educational, socio-cultural and sociotechnological types of spaces as open systems.